

Második Névszóragozás (Dēclīnātiō secunda)

A.) Hímnemű szavak (-us végűek)

A 2. declinációba tartozó hímnemű főnevek szótári alakja (többnyire): **popul^{us}**, **-ī** m. - nép

Szótári alak teljes kibontásban: **popul^{us}**, **popul^ī** m. - nép
↓ ↓ ↓
(sing. nom.) (sing. gen.) (a főnév neme: māsculīnum = hímnem)

Jól jegyezd meg!

↳ Azok a főnevek tartoznak ide, melyek szótári alakjában a *sing. gen.* végződése: **-ī**

Más példák hímnemű szavakra:

domin^{us}, **-ī** m. - úr → teljes kibontásban: domin^{us}, domin^ī m. - úr
serv^{us}, **-ī** m. - szolga → teljes kibontásban: serv^{us}, serv^ī m. - szolga
ocul^{us}, **-ī** m. - szem → teljes kibontásban: ocul^{us}, ocul^ī m. - szem

Néha előfordul, hogy nem a szokásos *sing. gen.* raggal találkozunk a szótári alakban. Ilyenkor ugyanazzal szembesülünk, amivel az 1. declinációban, azaz a szótári alak többes számban szerepel a szótárban. Ezeket a szavakat értelemszerűen csak többes számban ragozzuk.

Példa:

Delph^ī, **-ōrum** m. – Delphoi (tehát a *sing. nom.* és *gen.* helyett **plur. nom.** és *gen.* áll.)
arm^a, **-ōrum** n. – fegyver(zet), szerszámok (itt is **plur. nom.** és *gen.* áll.)
Ez a szó semlegesnemű, ragozását később tárgyaljuk.

A 2. declinációba többnyire hímnemű és semlegesnemű szavak tartoznak, de vannak nőneműek is. Ez utóbbi csoportba főként a fák és szigetek nevei tartoznak. A szótári alaknál mindig figyeljük az adott szó nemét! (Példa: cupress^{us}, **-ī** f. - ciprus(fa); Corinth^{us}, **-ī** f. - Korinthosz). Ezek a nőnemű szavak az **-us** végű hímnemű szavak ragozását követik.

B.) Eltérő végződésű hímnemű szavak (-er, -ir végűek)

Nem minden hímnemű szó végződése **-us**. Van néhány közöttük, amelyeknek *sing. nom.*-a **-er** vagy **-ir** végű.

Példa:

puer^{er}, **-ī** m. – fiú(gyermek) → teljes kibontásban: puer^{er}, puer^ī m. - fiú(gyermek)
magister^{er}, **-trī** m. – tanár, mester → teljes kibontásban: magister^{er}, magistr^ī m. - tanár, mester
vir^{ir}, **-ī** m. - férfi → teljes kibontásban: vir^{ir}, vir^ī m. - férfi

C.) Semlegesnemű szavak (-um végűek)

Szótári alak: **templ^{um}**, **-ī** n. - templom

Szótári alak teljes kibontásban: **templ^{um}**, **templ^ī** n. - templom
↓ ↓ ↓
(sing. nom.) (sing. gen.) (a főnév neme: neutrum = semlegesnem)

Más példák:

verb^{um}, **-ī** n. - szó → teljes kibontásban: verb^{um}, verb^ī n. - szó
oppid^{um}, **-ī** n. - város → teljes kibontásban: oppid^{um}, oppid^ī n. - város
bell^{um}, **-ī** n. - háború → teljes kibontásban: bell^{um}, bell^ī n. - háború

Ragok a 2. declinációban:

	masculinum		neutrum	
	sing.	plur.	sing.	plur.
nom.	-US (-ER; -IR)	-Ī	-UM	-A
acc.	-UM	-ŌS	-UM	-A
gen.	-Ī	-ŌRUM	-Ī	-ŌRUM
dat.	-Ō	-ĪS	-Ō	-ĪS
abl.	-Ō	-ĪS	-Ō	-ĪS

Hogyan ragozzuk a 2. declinációs főneveket?

A.) Hímnemű szavak (-us végűek) ragozása

Példa: populus, ī m. - nép (vagyis: populus, populī m. - nép)

↓
(sing. gen.)

Ragozási tő megtalálása: → a *sing. gen.* alakból levágjuk a ragot: → **popul /-ī**, megmarad tehát a **popul-** tő

Ragozáskor a **popul-** tőhöz illesztjük az összes ragot:¹

	sing.	plur.
nom.	popul- US	popul- Ī
acc.	popul- UM	popul- ŌS
gen.	popul- Ī	popul- ŌRUM
dat.	popul- Ō	popul- ĪS
abl.	popul- Ō	popul- ĪS

Többes számú szótári alakkal rendelkező szavak ragozása:

Példa: Delphī, Delphōrum m. → ragozási tő megtalálása: **Delph-ōrum**

	plur.
nom.	Delph- Ī
acc.	Delph- ŌS
gen.	Delph- ŌRUM
dat.	Delph- ĪS
abl.	Delph- ĪS

B.) Eltérő végződésű hímnemű szavak (-er, -ir végűek) ragozása

A már felsorolt főnevek (puer, magister és vir, tehát az **-er** és **-ir** végűek) *sing. acc.*-től kezdve ugyanazokat a ragokat kapják, mint az **-us** végűek. Egy dologra azonban nagyon oda kell figyelniünk: a *sing. nom.* sosem változik, azt a szótár eleve megadja, tehát ide nem kell rag.

A ragozási tövet itt is a *sing. gen.* ragjának levágásával találjuk meg.

Példa:

puer, puerī m. - fiú(gyermek) → ragozási tő megtalálása: **puer-ī**

	sing.	plur.
nom.	puer	puer- Ī
acc.	puer- UM	puer- ŌS
gen.	puer- Ī	puer- ŌRUM
dat.	puer- Ō	puer- ĪS
abl.	puer- Ō	puer- ĪS

¹ (Megjegyzés: Az esetek fordításait a továbbiakban nem tartalmazzák a táblázatok. Fordításuk megtalálható az 1. declinációnál.)

